1.2. СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА

ЗЕМЛЯНСЬКА, О. В. ОСОБЛИВОСТІ ПОСМЕРТНОЇ СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ[1]

Землянська О. В.

Реферат. Статтю О. В. Землянської, опублікована в журналі «Право і безпека» (2009, № 2, с. 233–238), присвячено посмертній судово-психологічній експертизі. Авторка відносить цей вид судово-психологічної експертизи до найскладніших і найвідповідальніших і пояснює це тим, що експерти позбавлені можливості провести очне експериментально-психологічне обстеження: людини вже немає серед живих. Попри це перед експертом постає завдання відтворити її «психологічний портрет» і «особливості» особистості, тобто встановити стійкі мотиви поведінки, інтереси, ціннісні орієнтації, охарактеризувати емоційно-вольову сферу та можливості інтелекту, розглянути коло міжособистісних стосунків і способи розв'язання конфліктів, що виникали. Такий перелік окреслює предмет посмертного дослідження особистості й показує, що висновок експерта в цьому разі не може спиратися на результати безпосереднього обстеження підекспертної особи. Для судових експертів-психологів, слідчих, прокурорів і суддів праця корисна як стисла характеристика предмета та особливостей цього виду експертизи, а також як нагадування про обмеження, з якими стикається експерт, коли досліджувана особа померла.

Ключові слова: посмертна судово-психологічна експертиза, психологічний портрет, особистість померлої особи, мотиви поведінки, ціннісні орієнтації, емоційно-вольова сфера, міжособистісні стосунки, судово-психологічна експертиза.

Zemlianska O. V. Specific Features of Posthumous Forensic Psychological Examination

Zemlianska O. V.

Abstract. In an article published in the journal Pravo i Bezpeka (Law and Safety, 2009, No. 2, pp. 233–238), O. V. Zemlianska addresses posthumous forensic psychological examination. She considers it one of the most complex and responsible types of forensic psychological examination, because experts cannot carry out a face-to-face experimental psychological assessment of a person who is no longer alive. The expert must nevertheless reconstruct the deceased person's psychological portrait: stable motives of behaviour, interests and value orientations, the emotional and volitional sphere and intellectual capacity, the range of interpersonal relationships, and the ways in which the person resolved conflicts. This list defines the subject matter of a posthumous personality study and makes clear that the expert's conclusions cannot rest on direct examination of the subject. For forensic psychologists, investigators, prosecutors and judges, the article serves as a concise outline of the subject and specific features of this type of examination and of the limitations the expert faces when the person concerned has died.

Keywords: posthumous forensic psychological examination, psychological portrait, personality reconstruction, motivation, value orientations, emotional and volitional sphere, interpersonal relationships, forensic psychology.

Першоджерело: *Землянська О. В. Особливості посмертної судово-психологічної експертизи. Право і безпека. 2009. № 2. С. 233–238.*[2] *Реферат оприлюднено в журналі 06.06.2021.*

References

1. Zemlianska O. V. Zemlianska, O. V. Osoblyvosti posmertnoi sudovo-psykholohichnoi ekspertyzy [Zemlianska O. V. Specific Features of Posthumous Forensic Psychological Examination] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2022. Vol. 7, No. 4 (40). URL: https://expertize-journal.org.ua/psikhologichna-ekspertiza/5128-zemlyanska-o-v-osoblivosti-posmertnoji-sudovo-psikhologichnoji-ekspertizi (onovlena versiia vid 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Zemlianska O. V. Osoblyvosti posmertnoi sudovo-psykholohichnoi ekspertyzy [Features of Posthumous Forensic Psychological Examination]. Pravo i bezpeka. 2009. № 2. S. 233–238. URL: https://drive.google.com/file/d/1xh2Gh2J_cgp7g19gcQXjMG5dYZ9HNRTD/view (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].